

ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก
บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
Potential for Managing Community Enterprise Groups Case Study
Sedge Mat Weaving Group Khok Kok Muang Village, Khok Kok Muang
Sub-district, Phon Thong District, Roi Et Province.

ธนาพร ธิมาชัย,¹ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์,² วุฒิชัย ตาลเพชร,³
สุรพงษ์ แสงเรณู,⁴ และอภินันท์ ทะสุนทร⁵

Thanaporn Thimachai,¹ Pongsawut Rachjun,² Wutthichai Talphet,³
Surapong Saengrenu,⁴ and Apinan Thasunthron⁵

^{1,2,3,4}, คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁵คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{1,2,3,4}, Faculty of Law and Politics Roi Et Rajabhat University

⁵Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding Author Email : Pongsawut007@outlook.com

Received 07/10/2025 | Revised 16/10/2025 | Accepted 17/10/2025

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อ 1. ศึกษาศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 3. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 6 กลุ่ม คือ 1. ผู้ใหญ่บ้าน 2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3. คณะกรรมการหมู่บ้าน 4. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 5. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 6. ประชาชน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร วรรณกรรม และแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการประเดิมศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกกลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงานก่อนที่จะลงมือทำ มีการกำหนดกรอบระยะเวลา มีการติดตามการทำงานของสมาชิกในกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาของกลุ่ม โดยที่ประธานจะดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สมาชิกพร้อมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : ศักยภาพการจัดการ; วิสาหกิจชุมชน; การทอเสื่อกก

Abstract

This research aimed to 1. Study the potential of community enterprise group management, 2. Analyze problems and obstacles in the potential of community enterprise

group management, and 3. Suggest solutions to problems and obstacles in the potential of community enterprise group management. This qualitative research used in-depth interviews with six groups of informants: 1. Village headman 2. Assistant village headman 3. Village committee 4. Community enterprise group chairperson 5. Community enterprise group members and 6. Members of the public. The data collected from documents, literature, and interviews were analyzed content-wise. The results of the community enterprise group management potential issue revealed that group members planned the work process before starting work. They set a time frame and followed up on group members' work to find solutions to the group's problems. The chairperson resolved the problems to ensure members were ready to work efficiently and to complete the work within the specified timeframe.

Keywords : Management potential; community enterprise; sedge mat weaving

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋วในการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงินแต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคมให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืนเกิดประโยชน์แก่ชุมชน ผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก อาจกล่าวได้ว่าวิสาหกิจชุมชนคือกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการดำเนินการอื่นโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัว และวิสาหกิจชุมชนยังเป็นการประกอบการในลักษณะที่ใช้ภูมิปัญญาของคนในชุมชนที่อยู่ร่วมกันมีความผูกพันกันตลอดจนใช้ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรภายในชุมชนเป็นหลักมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไรที่เป็นเงินเพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายรวมถึงกำไรทางสังคมคือการช่วยเหลือพึ่งพากันและสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่ชุมชนจะเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชนคือกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจรากฐานของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548: 157)

“เสื่อ” จัดเป็นสินค้าหัตถกรรมจักสานประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานหลายชั่วอายุคน การทอเสื่อเป็นงานจักสานที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ “กก” นำมาทอเป็นเสื่อผืนที่ชาวชนบทใช้กันอย่างแพร่หลายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเสื่อเป็นเครื่องใช้ที่ตอบสนองความต้องการในการใช้สอยในชีวิตประจำวันของชาวชนบทได้อย่างดีโดยเฉพาะประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรมเพราะเสื่อเป็นเครื่องใช้พื้นบ้านทำจากวัสดุพื้นบ้านในแต่ละภูมิภาค เช่น กก กระจูด ลำเจียกหรือปาหนัน คล้าหวาย ซึ่งชาวชนบทส่วนใหญ่ผลิตเสื่อใช้เองได้ อาจกล่าวได้ว่า เสื่อเป็นเครื่องจักสานที่เกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น และมีรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นรวมทั้งความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ปัจจุบันวิธีการทอเสื่อหรือรูปแบบของเสื่อตลอดจนวัสดุที่ใช้ทอเสื่อเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพภูมิศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และประโยชน์ใช้สอยตามวิถีชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน “เสื่อ” เป็นสินค้าหัตถกรรมที่ผลิตในครัวเรือนที่ใช้เวลาวางจากอาชีพหลักในการผลิตหรือทอประกอบกับกระแสความรุนแรง

ในการแข่งขันของโลกธุรกิจทำให้กลุ่มผู้ท้อเสื่อภายในภูมิภาคต่าง ๆ มีการพัฒนารูปแบบและลวดลายใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าออกมาสู่ตลาดเสมอแม้ว่างานภูมิปัญญาจะช่วยสร้างรายได้ และสามารถสร้างงานให้เกิดในชนบทได้อย่างมากก็ตามแต่ก็ยังมิได้มีการส่งเสริมและพัฒนากันอย่างจริงจังจึงจะมีบางหน่วยงานเข้ามาทำอยู่บ้างซึ่งก็ยังอยู่ในวงจำกัดทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์ การวางแผนทางด้านการตลาดยังมิได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้ภูมิปัญญาพื้นบ้านตกอยู่ในภาวะที่ผู้ผลิตต้องต่อสู้ดิ้นรนแต่เพียงลำพังและมีการส่งเสริมกันอย่างผิวเผินทั้ง ๆ ที่ภูมิปัญญาชาวบ้านมีความสำคัญยิ่งทั้งในด้านเศรษฐกิจวัฒนธรรม และวิถีชีวิตในการดำรงชีวิตของคนชนบท ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ (ลักษณะพร โรจน์พิทักษ์กุล, 2556: 4)

การทอเสื่อมีการสืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษซึ่งกเป็นพืชชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้มากมายหลายแบบหลายชนิด ชาวบ้านในชุมชนได้มีการปลูกต้นกกไว้เกือบจะทุกครัวเรือน โดยอาศัยที่ว่างในบริเวณบ้านและนาที่ปลูกไว้มาทอเป็นเสื่อกกไว้ปูนอน โดยเริ่มแรกจากการทอใช้เองก็เริ่มมีการรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อทอเสื่อ และผลิตภัณฑ์จากเสื่อกกจำหน่ายหารายได้ให้แก่ครอบครัว ซึ่งเดิมการทอเสื่อนั้นจะทอเสื่อแบบลายโบราณคือลายกระจั๊บบ้างลายเตี้ย ลักษณของเสื่อเป็นเสื่อผืนใหญ่ซึ่งประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นชาวไทยอีสานมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายคือช่วยเหลือตนเอง พึ่งพาอาศัยกันและจะมีการทำสิ่งของไว้ใช้เองไม่ว่าจะเป็นการทอผ้าไหม ผ้าพื้นเมืองหรือการทอเสื่อ นอกจากไว้ใช้เองแล้วยังเก็บไว้สำหรับมอบให้เป็นของที่ระลึกกับนักท่องเที่ยวหรือแขกที่มาเยือนอีกด้วย ในสมัยก่อนการทอเสื่อคนนิยมใช้กกเหลียมซึ่งชาวบ้านเรียกว่าผีนา มีลักษณะเป็นเหลียมไม่มีความเหนียวหรือวาวมากนักแต่ต่อมาตามห้วย หนอง คลองบึง ได้เกิดพืชชนิดหนึ่งลักษณะคล้ายกับผีนา ชาวบ้านในท้องถิ่นเรียกว่า “ไหล” จึงมีคนลองเอามาทอเป็นเสื่อและมีคุณสมบัติดีกว่าผีนา กล่าวคือ ลำต้นกลม ผิวอ่อนนุ่ม เหนียวไม่กรอบ เมื่อทอเสื่อแล้วนิ่มนวลใช้มากกว่า ซึ่งในสมัยก่อนยังไม่นิยมย้อมสีเพราะวัสดุประสงค์ทอใช้ในครัวเรือนเท่านั้น แต่ปัจจุบันเมื่อต้นกกกลมมีมากในท้องถิ่นและสามารถปลูกได้ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย จึงได้พัฒนาดัดแปลงลวดลายสีสันทให้สวยงามกลายเป็นสินค้าในการจำหน่ายได้การทอเสื่อกกเป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่นำเอาต้นกกมาแปรรูปให้เป็นเส้นย้อมสีแล้วสานทอให้เป็นแผ่นผืนเพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่งหรือนอนหรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ตลอดจนทำพิธีกรรมทางศาสนา และความเชื่อเสื่อกกเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีใช้กันอยู่ทั่วไปทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะต้นกกเป็นพืชธรรมชาติที่ขึ้นอยู่ทั่วทุกภูมิภาค และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่นำต้นกกมาแปรรูปโดยมีลักษณะคล้ายกันหรือได้อิทธิพลทางความคิดจากกันและกันทำให้เสื่อกกถูกจัดได้ว่าเป็นปัจจัยจำเป็นอย่างหนึ่งต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในอดีต

จากประเด็นที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อให้ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและคงอยู่อยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ 1.1 ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน 1.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน 1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 2 คน 1.4 ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 1.5 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 คน และ 1.6 ประชาชน จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 20 คน

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) โดยมีกรอบตามประเด็นที่ทำการศึกษาซึ่งทำการสังเคราะห์จากกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นของการศึกษาวิจัยคือ 2.1 ประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2.2 ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 2.3 ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และ 3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและตามกรอบแนวคิด เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. **ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด**

1.1 ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นผลศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกกที่บ้านเราจัดตั้งขึ้นนั้น สมาชิกกลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดสรรงบประมาณหรือส่วนต่าง ๆ ก่อนที่จะลงมือทำ เช่น วางแผนว่าควรใช้งบประมาณที่ได้มานั้นจะต้องใช้จ่ายอะไรบ้าง ต้องซื้ออะไรบ้าง อุปกรณ์การทอเสื่อขาดเหลืออะไรบ้างก็นำเงินที่ได้มาไปแบ่งจ่ายเป็นสัดส่วน เป็นต้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการตอบสนองได้เป็นอย่างดีด้านการมีรายได้เสริมและมีอาชีพเพิ่มเติม

1.2 ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการ”

ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการ” พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการประธานจำนวนหนึ่งคน รองประธานจำนวนสองคน ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการสมัครใจในการทำงานไม่มีเงินเดือน ระบบของเราเป็นระบบของสหกรณ์แต่ไม่ใช่สหกรณ์เพียงรูปแบบของสหกรณ์มาใช้ โดยใช้กรอบโครงสร้างของกลุ่มที่มีการจัดการวางแผนเป็นอย่างดี มีการนำโครงสร้างของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนเข้ามาปรับปรุงและปรับให้มีความเหมาะสมหรือความเป็นระบบสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้จึงนำมาใช้เป็นโครงสร้างของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอเสื่อกกได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะเชื่อว่าเป็นกลุ่มที่มีความแข็งแกร่งสามารถให้สมาชิกในกลุ่มนั้นพึ่งพาอาศัยได้อย่างถาวรและคงทน

1.3 ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ”

ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ” พบว่า การที่จะเป็นผู้นำของกลุ่มที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น การที่ทำให้สมาชิกยอมรับนั้นก็ต้องมีการกระทำให้บุคคลอื่นได้เห็น และยอมรับในความสามารถ ตั้งแต่เริ่มโครงการนี้มาเลยไม่ว่าจะมีปัญหาเรื่องเล็กหรือใหญ่ก็สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ ซึ่งผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็ได้ปฏิบัติตนให้เห็นแล้วว่าสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้ดี ยกตัวอย่าง เช่น มีการวางแผนการทำงานของกลุ่ม มีการพาสมาชิกนำผลงานไปเผยแพร่และวางขายตามสถานที่ต่าง ๆ ได้จัดนิทรรศการ และสามารถเปิดเผยค่าใช้จ่ายหรือรายรับรายจ่ายของกลุ่มได้ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดการบริหารองค์การ

1.4 ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม”

ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม” พบว่า การควบคุม หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้หรือไม่ และการปฏิบัติงานนั้นมีมาตรฐานในการทำงานหรือไม่วัตถุประสงค์ของการควบคุม การควบคุมช่วยสร้างมาตรฐานของงานในองค์กร ช่วยสร้างมาตรฐานในการควบคุม การควบคุมมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบวิธีการทำงานของพนักงานให้สามารถรักษา คุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐาน เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน และยังสามารถใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานด้วย โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง สมาชิกกลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงานก่อนที่จะลงมือทำ มีการกำหนดกรอบระยะเวลา มีการติดตามการทำงานของคนในกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาของกลุ่ม ประธานก็จะทำการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สมาชิกพร้อมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนในช่วงเข้ามาจัดตั้งกลุ่มใหม่ ๆ ก็มีการเตรียมการหรือวางแผนไว้อยู่แล้วแต่ก็พบปัญหาในด้านการเตรียมเงินทุนไม่ทันและส่วนมากจะเป็นปัญหาเฉพาะหน้าเรื่องไม่มีอุปกรณ์ที่จะจัดทำทอเสื่อ อย่างเช่น กกไม่เพียงพอ สีย้อมยังไม่มี เป็นต้น หรือเป็นการที่นัดรวมตัวมาเพื่อปรึกษาหาข้อสรุปกันเพราะบางวันคนก็มาไม่ครบข้างจึงทำให้เกิดปัญหาในด้านนี้

2.2 ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดการ”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดองค์การ” พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดองค์การกลุ่มวิสาหกิจในช่วงแรกของการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจขึ้นมาก็มีปัญหาหลายอย่าง ทั้งเรื่องการทำงาน ทั้งเรื่องติดต่อตลาดปลายทางขาย เรื่องติดต่อสื่อสารของคนในกลุ่ม มีการประชุมกันของคนในกลุ่มว่าจะวางแผนกันว่ากลุ่มเรานั้นมีจุดบกพร่องตรงไหนหรือไม่ จึงมีการประชุมสมาชิกแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น และวางแผนกระบวนการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จและมีความมั่นคงตลอดไปในภายภาคหน้า

2.3 ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ” พบว่า องค์กรหรือหน่วยงานทุกที่จะต้องมีผู้นำ เพราะถ้าหากไม่มีผู้นำก็อาจจะไม่มีผู้ตาม ดังนั้น บทบาทอันยิ่งใหญ่ของผู้นำองค์กรในวันนี้จึงเปลี่ยนไปที่ไม่เพียงมุ่งให้คนทำงานตามเป้าหมายตามบทบาทที่ต้องรับผิดชอบหรือเพียงเสริมทักษะที่จำเป็นกับการทำงานหน้างานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่องค์การวางไว้ การเป็นผู้นำของกลุ่มที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นการที่ทำให้สมาชิกยอมรับนั้นก็ต้องมีการกระทำให้บุคคลอื่นได้เห็น และยอมรับในความสามารถ ก็อย่างเช่น หัวหน้ากลุ่มมีการกระจายข่าวเพื่อหาสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่ม หัวหน้ากลุ่มมีหน้าที่จัดสรรงบประมาณ

2.4 ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม”

ผลการศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม” พบว่า พบว่า การควบคุมดูแลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นในทุกครั้งที่มีการงานของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอเสื้อกักเข้ามาประธานกลุ่มจะเป็นคนนัดหมายสมาชิกกลุ่มทุกครั้งแต่ก็พบกับปัญหาการมารวมตัวกันไม่ครบ หรือกำหนดจุดมุ่งหมายของชิ้นงานอย่างชัดเจนแต่บางครั้งก็ไม่สามารถทำงานให้เสร็จตามเป้าหมายได้ ดังนั้น การที่กลุ่มประสบปัญหาที่ได้นำมาปรึกษาหรือปรับและนำไปแก้ไขปัญหาคือต่อไป

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื้อกัก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการวางแผนในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจโดยจากการที่ทางกลุ่มได้มีการจัดโครงสร้างการทำงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบระเบียบ เมื่อมีการจัดโครงสร้างไว้แล้วแต่ก็ยังพบกับปัญหาเราก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยประธานกลุ่มต้องจัดสรรงบประมาณแบ่งเป็นส่วน ๆ ให้เหมาะสม แล้วใช้จ่ายอย่างประหยัด หรือการที่มีปัญหาด้านการประชุมกลุ่มในช่วงโควิดนั้น ทำให้สมาชิกไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ ก็จะต้องใช้การประชุมทางระบบออนไลน์หรือการประกาศจากหอกระจายข่าว

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดองค์การ”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดองค์การ” พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการ

องค์การก็พบว่าปัญหาคือการติดต่อตลาดปลายทางการขาย กล่าวคือ ต้องเจรจาพูดคุยกันกับบุคคลที่จะทำการขายให้หรืออาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการขายทางออนไลน์ ต้องจัดการวางแผนกระบวนการทำงาน และมีการจัดโครงสร้างของกลุ่ม ก็เปรียบเสมือนกับโครงสร้างของหลังคาหาโครงสร้างของกลุ่มไม่มั่นคงมากพอ สมาชิกภายในกลุ่มนั้นย่อมมีความล้มเหลวแตกต่างกัน

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ” พบว่า การนำ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในด้านขององค์กรและวิสาหกิจ ชุมชนก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันเมื่อเกิดอุปสรรคก็ต้องหาแนวทางแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นการปรึกษาของ สมาชิกในกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ซึ่งศักยภาพของกลุ่มสามารถพัฒนาต่อไปได้โดยมีผู้นำเป็นผู้ประสานงานต่าง ๆ โดยการที่จะเป็นผู้นำของกลุ่มที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น การที่ทำให้สมาชิกยอมรับนั้นก็ต้องการกระทำให้บุคคลอื่นได้เห็น และมีการยอมรับของสมาชิกในกลุ่มในด้านความสามารถ

3.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม”

ผลการศึกษาประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม” พบว่า การควบคุม หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้หรือไม่ และการปฏิบัติงานนั้นมีมาตรฐานในการทำงานหรือไม่ วัตถุประสงค์ของการควบคุม การควบคุมช่วยสร้างมาตรฐานของงานในองค์กร ช่วยสร้างมาตรฐานในการควบคุม การควบคุม มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบวิธีการทำงานของพนักงานให้สามารถรักษาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐานเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน โดยสมาชิกกลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงานก่อนที่จะลงมือทำ มีการกำหนดกรอบระยะเวลา มีการติดตามการทำงานของคนในกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหากลุ่ม ประธานก็จะดำเนินการแก้ไขปัญหาก็เพื่อให้สมาชิกพร้อมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้คือ

1. ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” กล่าวคือ ประธานกลุ่มให้สมาชิกภายในกลุ่มมารวมตัวกันที่วิสาหกิจชุมชน และจึงจะมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานออกเป็น ส่วน ๆ และทุกครั้งที่มีการงานภายในกลุ่มวิสาหกิจประธานกลุ่มจะเป็นคนนัดหมายสมาชิกกลุ่มทุกครั้ง และกำหนดจุดมุ่งหมายของชิ้นงานอย่างชัดเจน เพื่อที่ประธานกลุ่มจะสามารถมอบหมายหน้าที่การทำงานของสมาชิกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประธานจึงต้องมีการกำหนดการทำงานด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความหมายศักยภาพของชุมชนของ วิวัฒน์ชัย บุญภักดี (2532) ได้กล่าวไว้ว่า ศักยภาพ หมายถึง

ความสามารถหรือความพร้อมในตัวของผู้ใดสิ่งหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้น

ประเด็นประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดองค์กร” กล่าวคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการประธานจำนวนหนึ่งคน รองประธานจำนวนสองคน ทั้งหมดนี้เป็นการสมัครใจในการทำงานไม่มี เงินเดือนระบบของเราเป็นระบบของสหกรณ์แต่ไม่ใช่สหกรณ์ เพียงรูปแบบของสหกรณ์มาใช้ โดยใช้กรอบโครงสร้างของกลุ่มที่มีการจัดการวางแผนเป็นอย่างดี มีการนำ โครงสร้างของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนเข้ามาปรับปรุงและปรับให้มีความเหมาะสมหรือความเป็นระบบสูงที่สุด เท่าที่จะทำได้จึงนำมาใช้เป็นโครงสร้างของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการทอเสื่อกกได้จนถึงทุกวันนี้เพราะเชื่อว่าเป็นกลุ่มที่มีความแข็งแกร่งสามารถ ให้สมาชิกในกลุ่มนั้นพึ่งพาอาศัยได้อย่างถาวรและคงทน จากการ ศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สมภพ ระงับทุกข์ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการ คือการ ติดตามการดำเนินการตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยองค์การ หรือบุคคลที่ ร่วมงานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายผู้จัดการมีบทบาทต่อความสำเร็จขององค์การ ซึ่งการเป็นผู้บริหารที่ได้รับ การยอมรับนั้นไม่ได้มาจากพรสวรรค์เพียงอย่างเดียวแต่สามารถฝึกฝนกันได้เพราะการบริหารจัดการคือ การให้คนทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนด และยังสอดคล้องกับของพัชรี ชมพุดา ได้กล่าวไว้ว่า (2552) การ จัดการ คือ การดำเนินการในการวางแผนตัดสินใจการจัดองค์การ การนำ และการควบคุมทรัพยากร พื้นฐานขององค์การ อันได้แก่ ทรัพยากร การเงิน สินทรัพย์ถาวร ข้อมูล และทรัพยากรมนุษย์ เพื่อช่วยให้ องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ” กล่าวคือ การที่จะเป็น ผู้นำของกลุ่มที่ได้นั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น การที่ทำให้สมาชิกยอมรับนั้นก็ต้องมีการกระทำให้บุคคลอื่นได้เห็นและยอมรับในความสามารถ ตั้งแต่เริ่ม โครงการนี้ไม่ว่าจะมีปัญหาเรื่องเล็กหรือใหญ่ก็สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ ซึ่งผู้นำของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนก็ได้ปฏิบัติตนให้เห็นแล้วว่าสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้ดี ยกตัวอย่างเช่น มีการวางแผนการ ทำงานของกลุ่ม มีการพาสมาชิกนำผลงานไปเผยแพร่และวางขายตามที่สถานที่ต่าง ๆ ได้จัดนิทรรศการ และสามารถเปิดเผยค่าใช้จ่ายหรือรายรับรายจ่ายของกลุ่มได้ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดการบริหาร องค์การ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคล หรือตำแหน่งให้ผู้อื่นยอมรับ และปฏิบัติตามเพื่อที่จะนำไปสู่ เป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดไว้หรือหมายถึงอิทธิพลระหว่างกลุ่ม

ประเด็นศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม” กล่าวคือ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง สมาชิกกลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงานก่อนที่จะ ลงมือทำ มีการกำหนดกรอบระยะเวลา มีการติดตามการทำงานของคนในกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหากลุ่ม ประธานก็จะทำการแก้ไขปัญหาก็เพื่อให้สมาชิกพร้อมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานให้ เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร อวาทกุล (2540) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมควรชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะแต่ละกิจกรรมจะ คาดหวังให้ ผู้รับการฝึกอบรมทำอะไรได้บ้างภายใต้การเรียนรู้ที่ใช้ฝึกอบรม และเกณฑ์มาตรฐานแสดงถึง ระดับ มารดของผู้เข้ารับการอบรม จุดมุ่งหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็คือ การก่อ สิ่งแวดล้อมใน องค์การที่มีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื้อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” กล่าวคือ ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนในช่วงเข้ามาจัดตั้งกลุ่มใหม่ ๆ ก็มีการเตรียมการหรือวางแผนไว้อยู่แล้วแต่ก็พบปัญหาในด้านการเตรียมเงินทุนไม่ทันและส่วนมากจะเป็นปัญหาเฉพาะหน้าเรื่องไม่มีอุปกรณ์ที่จะจัดทำกรทอเสื้อ อย่างเช่น กกไม่เพียงพอ สีย้อมยังไม่มี เป็นต้น หรือเป็นการที่นัดรวมตัวมาเพื่อปรึกษาหาข้อสรุปกันเพราะบางวันคนก็มาไม่ครบบ้างจึงทำให้เกิดปัญหาในด้านนี้ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของพัชรี ชมพุดา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการ คือ การดำเนินการในการวางแผนตัดสินใจการจัดองค์การการนำ และการควบคุมทรัพยากรพื้นฐานขององค์การ อันได้แก่ ทรัพยากรการเงินสินทรัพย์ถาวร ข้อมูลและทรัพยากรมนุษย์เพื่อช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดองค์การ” กล่าวคือ ภายในกลุ่มวิสาหกิจนั้นประธานกลุ่มต้องแบ่งหน้าที่ให้กับสมาชิกกลุ่มอย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจในการทำงานของสมาชิกแต่ละคน และจัดอันดับความสำคัญของงานแต่ละอย่าง เพื่อให้สมาชิกทำงานได้อย่างมีศักยภาพ และมีความรวดเร็วในการทำงานเพื่อที่จะสามารถรวบรวมสินค้าได้อย่างตรงต่อระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของศักยภาพของสุกัลยา กรณสมบัติ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า ความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่จะแสดงพลังอำนาจ หรือความสามารถในการกระทำการต่าง ๆ ในการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดการพัฒนา และบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ” กล่าวคือ การที่จะเป็นผู้นำของกลุ่มที่ดั้นนั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น การที่ทำให้สมาชิกยอมรับนั้นก็ต้องมีการกระทำให้บุคคลอื่นได้เห็น และยอมรับในความสามารถ ตั้งแต่เริ่มโครงการนี้มาเลยไม่ว่าจะมีปัญหาเรื่องเล็กหรือใหญ่ก็สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ ซึ่งผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็ได้ปฏิบัติตนให้เห็นแล้วว่าสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้ดี ยกตัวอย่างเช่น มีการวางแผนการทำงานของกลุ่ม มีการพาสมาชิกนำผลงานไปเผยแพร่และวางขายตามสถานที่ต่าง ๆ ได้จัดนิทรรศการ และสามารถเปิดเผยค่าใช้จ่ายหรือรายรับรายจ่ายของกลุ่มได้ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดการบริหารองค์การ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิลาวรรณ รพีพิศาล (2550) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อองค์การได้ทำการคัดเลือกบุคลากรตามกระบวนการที่ถูกต้องและเป็นธรรมแล้วก็จะได้บุคลากรที่มีความเหมาะสมตามความต้องการเข้ามาปฏิบัติงาน และในขั้นนี้ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ชักจูงให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเต็มที่การชักจูง หรือสั่งการ ถือว่าเป็นงานที่ต้องใช้ศิลปะค่อนข้างสูงที่จะทำให้ผู้บังคับบัญชาร่วมมือด้วยความเต็มใจ ดังนั้นในการชักจูงอาจจะใช้วิธีการออกคำสั่งแบบขอร้องให้คำแนะนำ โดยจะไม่ใช้วิธีการบังคับอย่างเด็ดขาด

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม” กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงานก่อนที่จะลงมือทำ มีการกำหนดกรอบระยะเวลา มีการติดตามการทำงานของคนในกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหากลุ่ม ประธานก็จะทำการแก้ไขปัญหามาให้สมาชิกพร้อมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของศักยภาพของวิลาวรรณ รพีพิศาล (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การ

ควบคุมเป็นงานขั้นสุดท้ายของกระบวนการจัดการที่คอยดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานของบุคลากรแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร งานคืบหน้าไปถึงไหน มีปัญหาอุปสรรคอะไรเกิดขึ้น ซึ่งวิธีการควบคุมนั้นผู้บริหารอาจจะใช้วิธีการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานด้วยตนเอง หรือการตรวจสอบผลงานตามขั้นตอน ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสมที่สำคัญคืออย่าให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกที่กำลังถูกจับผิด หลังจากนั้นจะนำผลที่ได้จากการดูแลควบคุมมาดำเนินการแก้ไขต่อไป

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษา กลุ่มการท่องเที่ยว บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการวางแผน” กล่าวคือ แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการวางแผนในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจจากการที่กลุ่มได้มีการจัดโครงสร้างการทำงานของกลุ่มอย่างเป็นระบบระเบียบ เมื่อมีการจัดโครงสร้างไว้แล้วแต่ก็ยังพบกับปัญหาเราก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ โดยประธานกลุ่มต้องจัดสรรงบประมาณแบ่งเป็นส่วน ๆ ให้เหมาะสมแล้วใช้จ่ายอย่างประหยัด หรือการที่มีปัญหาด้านการประชุมกลุ่มในช่วงโควิดนั้น ทำให้สมาชิกไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ก็ต้องใช้การประชุมทางระบบออนไลน์หรือการประกาศจากหอกระจายข่าว จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของทองใบ สุดชาติ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า การมุ่งใจในการทำงานตามวิธีการของมนุษย์สัมพันธ์ให้ความสำคัญกับบทบาทของกระบวนการทางสังคม ในการทำงานฐานคติทฤษฎีมนุษย์สัมพันธ์เชื่อว่าพนักงานต้องการที่จะมีความรู้สึกว่าเขาเป็นผู้ที่มีประโยชน์และเป็นผู้ที่มีความสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความต้องการทางสังคมมีความสำคัญยิ่งในการมุ่งใจให้พนักงานทำงานมากกว่าที่จะได้ใช้เงินเป็นปัจจัยมุ่งใจ

ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการจัดองค์การ” กล่าวคือ แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการองค์การก็พบว่าปัญหาคือการติดต่อตลาดปลายทางขาย แก้ไขคือต้องเจรจาพูดคุยกันกับบุคคลที่จะทำการขายให้หรืออาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจำหน่ายทางออนไลน์ ต้องจัดการวางแผนกระบวนการทำงาน และมีการจัดโครงสร้างของกลุ่มก็เปรียบเสมือนกับโครงสร้างของหลังคาหาโครงสร้างของกลุ่มไม่มั่นคงมากพอสมาชิกภายใต้กลุ่มนั้นย่อมมีความล้มเหลวแตกกลุ่มจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2542) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการมิใช่เป็นการทำงานเพื่อให้งานเสร็จสิ้นไปแต่เพียงอย่างเดียวในภาวะปัจจุบัน ซึ่งวิทยาการ การก้าวหน้า การจัดการจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วยมิใช่ประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียว โดยการจัดการมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับงานย่อมจะเกิดคุณค่าที่หลากหลายนานกว่า

ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการนำ” กล่าวคือ การนำเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในด้านขององค์กร และวิสาหกิจชุมชนก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันเมื่อเกิดอุปสรรคก็ต้องการหาแนวทางแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นการปรึกษาของสมาชิกในกลุ่มและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ซึ่งศักยภาพของกลุ่มสามารถพัฒนาต่อไปได้โดยมีผู้นำเป็นผู้ประสานงานต่าง ๆ โดยการที่จะเป็นผู้นำของกลุ่มที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นการที่จะทำให้สมาชิกยอมรับนั้นก็ต้องมีการกระทำให้บุคคลอื่นได้เห็นและมีการยอมรับของสมาชิกในกลุ่มในด้านความสามารถ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง และคณะ (2539) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นการเปิดทางไปสู่ความทันสมัย (modernization) ทรัพยากรมนุษย์สามารถพัฒนาได้หลายแนวทางด้วยกัน ทางที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือการศึกษาเป็นทางการ (formal

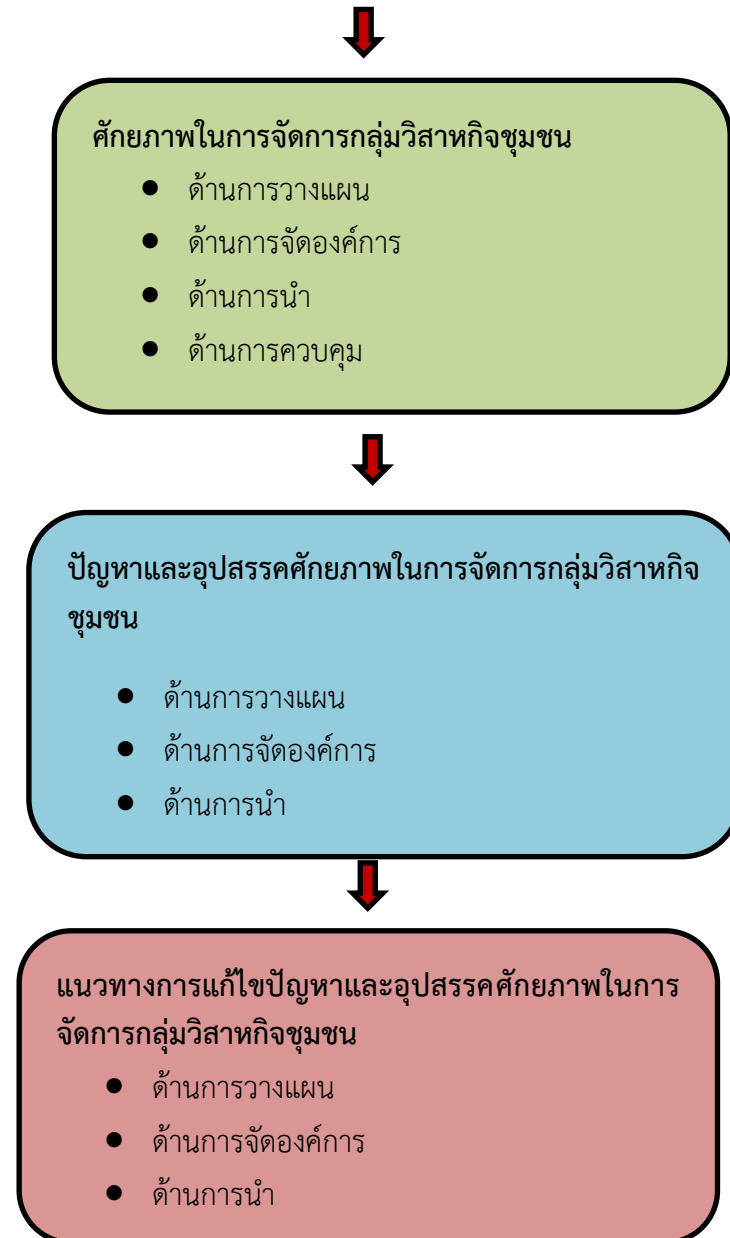
education) แนวทางที่สอง ทรัพยากร มนุษย์พัฒนาได้ด้วยการปฏิบัติโดยผ่านโปรแกรมการฝึกอบรมต่างๆ ที่เป็นทางการในสถาบันวิชาชีพ และการศึกษาผู้ใหญ่ตลอดจนกลุ่มศาสนา กลุ่มสังคม และกลุ่มการเมือง แนวทางที่สาม คือ การพัฒนาตนเอง (self-development) ด้วยการที่แต่ละคนแสวงหาความรู้ทักษะหรือความสามารถให้สูงขึ้น โดยอาศัยการเตรียมการในความคิดริเริ่มของตนเอง ด้วยการอ่านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และโดยการเรียนรู้จากการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ เป็นต้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นที่ประจักษ์ว่ามี ส่วนสำคัญยิ่งในการทำให้บรรลุ ถึงอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นในขณะเดียวกัน กระบวนการของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้หรือการถ่ายโอน เทคโนโลยี และการลงทุนของต่างประเทศโดยตรงย่อมมีอิทธิพลต่อการก้าวไปของการพัฒนา

ประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “ด้านการควบคุม” กล่าวคือ กลุ่มได้จัดการวางแผนกระบวนการทำงานก่อนที่จะลงมือทำ มีการกำหนดกรอบระยะเวลามีการติดตามการทำงานของคนในกลุ่มเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาของกลุ่ม ประธานก็จะทำการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สมาชิกพร้อมทำงานที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อทำงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิลาวรรณ รพีพิศาล (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การควบคุมเป็นงานขั้นสุดท้ายของกระบวนการจัดการที่คอยดูแล ตรวจสอบการดำเนินงานของบุคลากรแต่ละคนว่าเป็นอย่างไรงานคืบหน้าไปถึงไหน มีปัญหาอุปสรรคอะไรเกิดขึ้น ซึ่งวิธีการควบคุมนั้นผู้บริหารอาจจะใช้วิธีการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานด้วยตนเองหรือการตรวจสอบผลงานตามขั้นตอน ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสมที่สำคัญคืออย่าให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกที่กำลังถูกจับผิด หลังจากนั้นจะนำผลที่ได้จากการดูแลควบคุมมาดำเนินการแก้ไขต่อไป

ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการทอเสื่อกก บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้เขียนมีข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ควรนำเสนอในประเด็นสำคัญ ดังนี้ คือ

ศักยภาพในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มการท่องเที่ยว บ้านโคกกกม่วง ตำบลโคกกกม่วง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สมาชิกและผู้นำวิสาหกิจชุมชน ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นระบบ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิสาหกิจอย่างยั่งยืน

1.2 สนับสนุนงบประมาณ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่องานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มวิสาหกิจที่มีขนาดใหญ่เพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้และพัฒนากลุ่มวิสาหกิจต่อไปได้

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพการทอเสื้อก

เอกสารอ้างอิง

- คณิดา ไกรสันติ และรสมนต์ คำศรี. (2559). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสุชาวดี ตำบลปริก อำเภอสระเคา จังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี, ปรีดาพร อารักษ์สมบุรณ์, และ นิชชีญา นราฐปนนท์. (2560). การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*, 1(1), 43 - 50.
- ณัฐภาณี บัวดี และอดิเรก พันเขียว. (2563). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แปรรูปผลิตภัณฑ์จากกล้วย ในอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก. *วารสารศรีวนาลัยวิจัย*, 9(1), 15 - 24.
- ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์. (2562). รูปแบบศักยภาพวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวโฮมสเตย์. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 13(2), 83 - 100.
- เพชรน้อย ม่วงงาม. (2539). *ศักยภาพของชุมชน : กรณีการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- เมธี พะยอมวงศ์. (2544). *เศรษฐกิจชุมชน : ทางเลือกเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.*
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการวิสาหกิจสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- รัชดา ภัคดีอิง. (2553). *การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในขอนแก่น. ม.ป.ท. วิทยา เทียงธรรม. (2554). การพัฒนาศักยภาพชุมชน. กรุงเทพมหานคร : แดเน็กซ์คอร์ปอเรชั่น.*
- สมภพ ระวังทุกข์. (2554). *การบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพมหานคร : วารสารนวัตกรรมจัดการภาครัฐและภาคเอกชน.*
- สมคิด บางโม. (2558). *องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์.*
- เสรี พงศ์พิศ และคณะ (2544). *วิสาหกิจชุมชน. แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.*
- เสรี พงศ์พิศ. (2546). *แผนชีวิต เศรษฐกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.*
- สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.*